

دیدگاه امام موسی صدر پذیرفتن مدرنیته و سازگار کردن آن با دین است

در همایش «ابعاد وجودی انسان» که به همت دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه علامه طباطبائی برگزار شد، ابعاد وجودی انسان از منظر امام موسی صدر مورد بررسی قرار گرفت.

در همایش «ابعاد وجودی انسان» که به همت دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه علامه طباطبائی برگزار شد، ابعاد وجودی انسان از منظر امام موسی صدر مورد بررسی قرار گرفت.

به گزارش خبرگزاری مهر، در این همایش دو روزه که طی روزهای 28 و 29 مهر، در دانشکده ادبیات دانشگاه علامه طباطبائی برگزار شد، ابعاد وجودی انسان را از منظر قرآن، سنت و آرای اندیشمندان مسلمان بررسی شد.

دکتر غلامرضا ذکیانی، عضو هیئت علمی این دانشکده مقاله ای با عنوان ابعاد وجودی انسان از منظر امام موسی صدر ارائه کرد. وی در این مقاله با معرفی اجمالی فعالیت های امام موسی صدر، اعتقاد امام موسی صدر به خدمت کردن ادیان به انسان را نگاهی نادر توصیف کرد.

ذکیانی به دو رویکرد اصلی در مورد نسبت دین و مدرنیته اشاره کرد و گفت: در یک منظر افراطی تدین پذیرفته و مدرنیته رد می شود و در مقابل آن، مدرنیته پذیرفته و دین رد می شود. اما در بین این دو دیدگاه دو دیدگاه دیگر شکل گرفته است: دیدگاهی که از پذیرش دین و سازگار کردن آن با مدرنیته می گویند و دیدگاه دیگری که مدرنیته را می پذیرد و آن را با دین سازگار می کند. امام موسی صدر معتقد به دیدگاه آخر است که در نظر و عمل به آن پرداخته است.

سپس، ذکیانی دو نگرش اصلی در مورد رابطه دین و انسان را نام برد و بیان داشت: در نگاه رایج انسان در خدمت دین است و در نگاه امام موسی صدر دین در خدمت انسان. تمام افکار و سیره ایشان نیز بر اساس همین نگاه پایه گذاری شده است. با چنین اعتقادی است که ایشان تعدد ادیان را نه تهدیدی برای اسلام که دریچه ای برای شناخت واقعیت می دانند و از آن استقبال می کنند و در صحبت های متعدد بر جایگاه دین و انسان تاکید می کنند. آنجا که از انحراف ادیان می گویند زمانی که وظیفه خویش، یعنی خدمت به انسان را فراموش کردند و در پی خدمت به خود برآمدند و دچار اختلاف شدند و رنج انسان افزایش یافت.

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه به برخی فتواهای بدیع امام موسی صدر از جمله، طهارت اهل کتاب، طهارت ذبیحه اهل کتاب، جایز بودن ورود اهل کتاب به حرم ائمه، غیرشرعی بودن دستگردان، مساوات دیه (دیه زن و مرد و همچنین، دیه مسلمان و غیرمسلمان)، نماز مسافر، تعیین شرایط ضمن عقد و اخذ حق طلاق برای خانم ها و موسیقی اشاره کرد.

ذکیانی تصریح کرد: در نگرش امام موسی صدر انسان خلیفه خدا بر زمین است و اگر با این نگاه به انسان بنگریم، منافاتی در خدمت به دین و مقام خلیفه الهی نمی یابیم. دین در خدمت انسان جانشین خداوند، همان دین در خدمت خداوند است.

در ادامه، دیدگاه های امام موسی صدر در موضوعات حقیقت، اجتماع، ولایت و رهبری، ملیت، جهاد و شهادت و عاشورا به طور اجمالی بررسی شد.

ذکیانی دیدگاه امام موسی صدر در مورد جامعه را کم نظیر توصیف کرد و گفت: نگاه ایشان به اجتماع و قوام اجتماع و احکامی که قوام بخش آن هستند، نادر است. در بحث انفاق، امر به معروف و نهی از منکر معتقد به تعمیق مبانی اجتماعی و تثبیت آن است و تأثیر جامعه شایسته را در بالا بردن سطح انسان و رشد و کمال او بیش از نماز و روزه می داند. ایشان از همین منظر به ملیت نیز نگاه می کند. مفهومی که ما همچنان با آن مسئله داریم. ولی امام موسی صدر نیاز به وطن را، تفریح فکری نمی داند بلکه آن را جوهر و هسته تحول و رشد تدریجی فرصت ها و تهدیدها و منافع تعریف می کند و معتقد است گوناگونی ها در سایه مفهوم میهن یکی می شوند و میهن دوستی از طریق رشد و تقویت فضایل انسانی مانند ایثار و فداکاری و استقلال می تواند به تعالی فرد و جامعه کمک کند.

وی ادامه داد: از نگاه امام موسی صدر انفاق، که شکل کامل آن بذل جان است، - تنها پاداش اخروی ندارد. انفاق مال نتیجه ای اجتماعی نیز دارد چراکه منجر به رفع محرومیت و نابهنجاری های اجتماعی می شود و جامعه را تعالی می دهد. به همین دلیل انفاق کننده بیش از انفاق گیرنده از نتیجه این عمل بهره می برد.

مفهوم جهاد و شهادت و عاشورا، آخرین عنوانی بود که در این سخنرانی به آن پرداخته شد. دکتر ذکیانی بیان کرد: خواندن مطالب و نقل قول های بالا ممکن است امام موسی صدر را شخصیتی اومانیست جلوه دهد، اما تعریف وی از جهاد و شهادت و مبارزه مستمر ایشان در مقابل اسرائیل، تصویر متفاوتی از ایشان به دست می دهد. امام صدر جهاد و شهادت را مقوله ای اجتماعی تعریف می کند و می گوید ارزش های بشری آنچنان اساسی و ارزشمندند که برای حراست آن بذل جان نیز موجه است. ایشان با همین نگاه حادثه عاشورا را نیز تبیین می کند و حرکت امام حسین را حرکتی اصلاحی می داند که برای اصلاح منکری بزرگ و نجات جامعه صورت گرفت.